

О.В. Верхогляд,
науковий керівник – канд. екон. наук, доц. В.В. Коваленко,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОЦІНОЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ КРИЗИ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Ліквідність банківської системи залежить від ліквідності комерційних банків, Національного банку України і держави, а також розвитку міжбанківського ринку, що дає можливість розглядати банківську систему як єдине ціле. Забезпечення ліквідності на всіх рівнях банківської системи є завданням досить складним та проблематичним.

Джерело кризи – збитки банку унаслідок незбалансованого кредитного портфеля; система страхування внесків і рахунків підприємств не є інструментом регулювання при даному типі кризової ситуації. Основні передумови даного сценарію: поява будь-якої негативної інформації про банк може спровокувати негативну поведінку клієнтів. Та основною причиною появи подібної інформації можуть бути проблеми з активами банку – невдалі вкладення, падіння вартості активів.

Відмінністю системної кризи ліквідності від кризи ліквідності окремого банку є те, що причини першого екзогенні для банку, тоді як причиною другого може бути безграмотна активна політика керівництва банку (низька диверсифікація активів, ризиковані операції), що може бути причиною зниження довіри вкладників.

На сьогодні не існує єдиної системи показників ліквідності, щоб задовольняла всіх економістів. Незважаючи на те, що нормативні показники ліквідності банків, встановлені НБУ, протягом останніх 3 років відповідали нормативним значенням, їх динаміка свідчить про поступове зниження ліквідності банківської системи. Динаміка додаткових показників свідчить про нестабільність стану банків України та імовірність кризисних проявів у майбутньому.

Виходячи із проведеного аналізу показників ліквідності банківської системи, на наш погляд, доцільно виділити чинники, що спричиняють кризу ліквідності. Такими факторами є: значний ріст споживчого кредитування; зниження дохідності населення; надмірна доларизація економіки.

Стрімке зростання кредитних портфелів банків тягне за собою погіршення їх якості, розриви в термінах і сумах між пасивами і

активами (криза ліквідності), відставання рівня доходів населення, неплатоспроможність. Розрив між довгостроковими кредитами в іноземній валюті і довгостроковими депозитами в іноземній валюті зріс більш ніж в 4 рази у порівнянні з кінцем 2004 року. У даний момент, за оцінкою НБУ, цей показник по банківській системі становить 1,80-2,2.

Витрати населення зростають більшими темпами, ніж їх доходи, тому дохідність населення зменшується, і, як наслідок, може призвести до неплатоспроможності фізичних осіб розраховатися за одержаними кредитами. Враховуючи стрімкий розвиток споживчого кредитування, ця динаміка є негативною та свідчить про можливість кризи ліквідності.

Головним показником інтервенції іноземної валюти в країні вважається рівень доларизації – співвідношення депозитів в іноземній валюті до грошової маси. Цей показник до кінця серпня склав 28,6 %, з кінця 2004 року зріс на 4,6 %, обсяг кредитів в іноземній валюті зріс за вісім місяців на 49,6 %. Темпи зростання зобов'язань банків в іноземній валюті були найбільшими за останні декілька років і склали 42,2 % за вісім місяців 2006 року.

Висновки. На сьогодні в Україні склалася ситуація, за якої підвищується імовірність кризи ліквідності банківської системи. Таку динаміку складно прослідкувати, лише використовуючи нормативи НБУ, тому потрібний комплексний аналіз системи та економіки в цілому. Основними ознаками, що вказують на існування прихованої кризи ліквідності, є розрив у часі, розриви в термінах і сумах між пасивами і активами, зменшення дохідності населення, як перспективного клієнта, надмірна доларизація економіки.

Верхогляд, О.В. Формування системи оціночних параметрів при визначенні кризи ліквідності банківської системи України [Текст / О.В. Верхогляд // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє: збірник тез доповідей за матеріалами Десятої науково-практичної конференції студентів (26 квітня 2007 р). – Суми: УАБС НБУ, 2007. – С. 43-44.